

Sztuka w bibliotece Konieczność czy wybór?

W ostatnich latach biblioteki naukowe stanęły przed szeregiem wyzwań wynikających z wielu potrzeb i oczekiwań użytkowników o bardzo różnorodnych i wygórowanych wymaganiach. Rolą biblioteki stało się nie tylko organizowanie warsztatów pracy i wspieranie dydaktyki, ale także popularyzowanie działalności naukowej i artystycznej własnego środowiska, również organizowanie dostępu do myśli, dzieł i pracy twórczej innych. Biblioteki są istotnym elementem całego organizmu uniwersyteckiego współtworzącym kulturalne środowisko jej uczestników. Gromadzone przez nie dobra są świadectwem wiedzy i kultury, potwierdzają tożsamość narodową, dziedzictwo kulturowe i osiągnięcia cywilizacyjne. Wąłem bibliotek stała się nie tylko różnorodność i wielostronność gromadzonych zbiorów, ale także szeroka ich prezentacja. Tego oczekują czytelnicy. Jest to możliwe dzięki łączeniu tradycji z nowoczesnością, starych zbiorów z nowymi, najnowszych technik informacyjnych z metodami tradycyjnymi. Nowe technologie umożliwiają czytelnikom elektroniczny dostęp do zbiorów, doskonałe kopie i reprodukcje multimedialne pozwalają łatwo korzystać ze światowych zasobów informacyjnych - nie zastępują jednak bezpośrednich kontaktów z twórcami i ich dziełami. I jeżeli fachowa literatura techniczna będzie miała raczej ściśle określony krąg odbiorców, to literatura, kultura i sztuka bliskie są wszystkim. I niech w tym miejscu będzie nam wolno zaprezentować tę część zbiorów bibliotecznych, która przynależy do dziedzin artystycznych. Leży ona w sferze działalności Biblioteki Uniwersyteckiej, jej Działu Zbiorów Specjalnych i Artoteki, a także Biblioteki Sztuki w pełnym repertuarze jej możliwości (o Bibliotece Muzycznej nie będzie tu mowy).

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA

Zbiór biblioteczny z zakresu sztuki i dziedzin pokrewnych liczy ok. 25 tys. wol. Obejmuje dzieła z szeroko pojętych sztuk plastycznych: malarstwa, rysunku, grafiki, fotografii, rzeźby, wzornictwa i rzemiosła artystycznego, urbanistyki, architektury, filmu, telewizji, a także historii sztuki, edukacji artystycznej, kultury, etnografii, filozofii, estetyki i socjologii. Wśród nich kilka tysięcy wydawnictw albumowych, monografie, dzieła krytyczne, eseistyka.

Biblioteka ma w zbiorach ok. 80 bieżących i archiwalnych tytułów czasopism z zakresu sztuki, ok. 80 tytułów z dziedzin pokrewnych, elektroniczne dostęp do czasopism zagranicznych, baz danych, katalogów, internetowych zbiorów galerii i muzeów. W podręcznym księgozbiorze ze sztuki znajduje się wiele ważnych wydawnictw z ostatnich lat, m.in.: 37-tomowy *The Dictionary of Art*, New York: Grov, 1996; kilkudziesięciotomowy *Allgemeines Kuenstlerlexikon*, Muenchen: Saur, 1999; 39-tomowy *Allgemeines Kuenstler-Lexikon. Die Bildenden aller Zeiten und Voelker*, Leipzig: Seemann.

Księgozbiór o charakterze interdyscyplinarnym, zbierany początkowo jako humanistyczne uzupełnienie warsztatu, głównie polonistów i historyków, służy w tej chwili niemal wszystkim, stanowiąc całość ze zbiorami Biblioteki Sztuki.

ZBIORY SPECJALNE BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ

Równolegle ze zbiorem bibliotecznym tworzone są kolekcje zbiorów specjalnych. Spośród nich na uwagę

zasługują kolekcje artystyczne. Zbiór, który z założenia ma być źródłem wiedzy o kulturze czasów, dokumentuje różne przejawy twórczości artystycznej w kraju i w regionie, służy wystawiennictwu i dydaktyce.

Biblioteka gromadzi ikonografię od początków swojej działalności, czyli od 1972 roku. Kolekcja licząca obecnie ok. 11 tys. dzieł obejmuje: grafikę dawną i współczesną, plakaty, ekslibrisy, pocztówki, wydawnictwa ilustracyjne oraz teki grafiki reprintowej, a od tego roku również fotografię artystyczną.

Grafika dawna licząca ok. 800 prac, głównie drzeworytów, miedziorytów i litografii, obejmuje ryciny od XVII do XIX wieku. Wśród prac przeważają głównie dzieła o tematyce biblijnej, portrety pisarzy, artystów, uczonych i świętych, widoki miast, pomniki architektury i sceny rodzajowe. Na uwagę zasługują: kolekcja dzieł poświęcona życiu i twórczości J. Goethego i F. Schillera ze zbioru słynnego gorzowskiego kolekcjonera Wilhelma Ogoleita; grafika o tematyce śląskiej z dzieła Franza Schollera „Schlesien” oraz portrety wybitnych postaci renesansu Filipa Melanchtona.

Współczesna grafika polska, od 1900 roku po lata dziewięćdziesiąte, liczy ok. 1.000 prac. W zbiorze - dzieła wybitnych artystów kilku pokoleń, wykonane różnymi technikami graficznymi: drzeworytu, miedziorytu, akwaforty, litografii, gipsorytu, sitodruku, kliszorytu. Wśród autorów: W. Skoczylas, A. Lam, T. Kulisiwicz, L. Lewicki, S. Dawski, K. Szrednicki, J. Gielniak, J. Tarasin, R. Artymowski, M. Jaromski, J. Berdyszak, J. Gaj, L. Rózga, B. Rosiak, T. Pagowska, M. Bocianowski, I. Snarska, E. Get-Stankiewicz, P. Lasik i wielu innych. Prace są przeglądem pewnych zjawisk, tematów, technik, stylów i tendencji w sztuce najnowszej. Zbiór ten kontynuuje Biblioteka Sztuki tworząc reprezentację współczesnej grafiki polskiej z ostatnich kilkunastu lat.

Specyfiką zbiorów specjalnych jest **współczesna grafika lubuska**, licząca 630 prac. Mamy przegląd plastyki lubuskiej od okresu pionierskiego (S. Słocki, K. Felchnerowski, M. Szpakowski, W. Nowicki, H. Gwizdała, A. Kowalski) do lat późniejszych (Gordon, J. Zdrzałik, B. Cajdler-Gruszkiewicz, A. Buchalik-Drzyzga, S. Antosz, S. Para, A. Stefanowski, W. i B. Michorzewscy, A. Górnik, A. Bagiński, A. Falkiewicz, G. Graszka i wielu innych). Autorzy kolekcji założyli, że obejmie ona prace działających w regionie twórców.

Na szczególną uwagę zasługują **współczesne plakaty artystyczne**, głównie o tematyce teatralnej, filmowej i muzycznej, projektowane m.in. przez twórców *Polskiej Szkoły Plakatu* - H. Tomaszewskiego, R. Cieślewicza, J. Lenicę, J. Młodożeńca, W. Świerzego, a także przez innych wybitnych artystów - F. Starowiejskiego, M. Górskiego, A. Sadowskiego, W. Wałkuskiego, J. Czerniawskiego, A. Klimowskiego, W. Świerzego, A. Pagowskiego i innych. Jest to jeden z największych zbiorów bibliotecznych w Polsce, liczy 4.500 dzieł.

Dużym zainteresowaniem historyków i kolekcjonerów cieszą się **dawne karty pocztowe** z widokami miast i wsi Ziemi Lubuskiej. Zbiór liczy ok. 350 pocztówek i przedstawia głównie pejzaż miejski - widoki ulic, placów, parków, znanych miejsc, ale także ważne wydarzenia życia codziennego i sceny rodzajowe. Najstarsze karty wieloobrazkowe pochodzą z końca XIX w., większość jednak z początków XX w. i z lat międzywojennych.

Na swojego odkrywcę czeka 3.500 **ekslibrisów polskich i zagranicznych**. Zbiór prac wielu twórców przedstawia i charakteryzuje znanych i nieznaną kolekcjonerów, miłośników i właścicieli księgozbiorów prywat-

nych, ale też szereg bibliotek, wydawnictw i instytucji. Pokazuje mistrzów znaku i alegorii w wielu wymiarach twórczych.

Większość zbiorów eksponowana była na wielu wystawach. W latach 1975-1990 Biblioteka Główna WSP miała swoją stałą Galerię, która zorganizowała ponad 90 wystaw. Jej twórcą i opiekunem był dr Franciszek Pilarczyk, ówczesny dyrektor biblioteki, założyciel kolekcji. Działalność wystawienniczą kontynuują pracownicy Działu Zbiorów Specjalnych – mgr Ewa Nodzyńska, dr Krzysztof Benyskiewicz i mgr Mirosław Grycuk, którzy prezentują prace artystów z kolekcji bibliotecznej.

Wszystkie dzieła będą miały elektroniczne kopie, trwają prace nad zdigitalizowaniem zbiorów, będziemy je pokazywać w cyklach na stronach internetowych biblioteki już w najbliższym czasie.

zbiorów, stworzenia znaczącej kolekcji sztuki. Dla całego środowiska akademickiego jest to okazja do uczestniczenia w wydarzeniach artystycznych z udziałem najwybitniejszych twórców, przeglądu sztuki w najlepszym wyborze. To również forma integracji środowisk twórczych i naukowych, a także promocja uczelni.

ARTOTEKA FOTOGRAFII

Została zainicjowana w 2004 roku. Zakłada nie tylko utworzenie kolekcji fotografii w reprezentacji jej najwybitniejszych twórców, ale także metodyczne kompletowanie księgozbioru, dokumentacji fotograficznej oraz różnorodnych form działań otwartych, wzorem Artoteki Grafiki. Chcemy nie tylko zachować ślad fotografii, ale także zapoznać środowisko z problemami i teorią foto-

BRONISŁAW SCHLABS, FOTOGRAM. 1957, 29,8 X 40

MASAKI NAKAYAMA, BEZ TYTUŁU, 1980, 44,4 X 54,8

MASAKI NAKAYAMA, BEZ TYTUŁU, 1980, 44,4 X 54,8

ARTOTEKA

W nowej strukturze bibliotecznej obok Działu Zbiorów Specjalnych pojawiła się Artoteka. Jej zadaniem jest „uchwycenie” najważniejszych osiągnięć sztuki najnowszej w dziedzinie grafiki, fotografii artystycznej i mediów różnych. Artoteka zakłada nie tylko tworzenie kolekcji artystycznych, ale także ich dokumentację, biblioteczną oprawę oraz szereg różnorodnych działań otwartych dla środowiska – wystaw, pokazów, prezentacji, wykładów, dyskusji i spotkań z najwybitniejszymi twórcami. Ma być obrazem sztuki najnowszej, informować o jej stanie. Koncentrować się na najbardziej doniosłych wydarzeniach w kulturze i sztuce.

Już trzeci rok przy Bibliotece Sztuki działa z powodzeniem Artoteka Grafiki. Jej wzorem w Bibliotece Uniwersyteckiej z początkiem 2004 roku rozpoczęła działalność Artoteka Fotografii. Kolekcja całej Artoteki liczy ok. 200 prac, zostały one przekazane w darze przez artystów. Ich wartość wynosi ok. 220 tys. zł.

Artoteka jest wspólną inicjatywą bibliotekarzy i artystów z Instytutu Sztuk Pięknych. Jej idea uzyskała poparcie wielu wybitnych artystów z różnych środowisk, którzy przyjęli zaproszenie do uczestniczenia w wystawach i spotkaniach, zadeklarowali chęć współtworzenia kolekcji sztuki, biblioteki i działu dokumentacyjnego. Artotekę wspiera Rada Programowa.

Artoteka jest dla biblioteki szansą zdobycia wiedzy i informacji o sztuce najnowszej, możliwością pomnażania

grafii współczesnej. Kilkuosobowy zespół Artoteki skupia artystów z Instytutu Sztuk Pięknych, bibliotekarzy i studentów.

KOLEKCJA ARTOTEKI FOTOGRAFII

To najmłodsza kolekcja. Liczy już 53 fotografie, wszystkie przekazali w darze artyści. Mamy prace Bronisława Schlabsa, Jaroslava Beneša, Alvydasa Lukysa, Masaki Nakayamy, Jacqueline Salmon, Natalii Lach-Lachowicz (Natalia LL), Zygmunta Rytki, Mikołaja Smoczyńskiego, Leszka Szurkowskiego, Aleksandra Żakowicza, Jana Berdyszaka, także pełną dokumentację artystyczną Jerzego Olka i Grzegorza Przyborka (wersja elektroniczna). Współpracę zadeklarowali Andrzej Lachowicz, Piotr Wołyński, Grzegorz Sztabiński, Stefan Wojnecki, Zbigniew Tomaszczuk.

Zbiór zachowuje fragmentaryczne, jednostkowe świadectwa ludzkich działań w czasie. Jest przykładem poszukiwań artystycznych i intelektualnych, eksperymentów formalnych, próbą szukania nowych dróg dla fotografii. Prace reprezentują poszczególnych artystów. Są przeglądem twórczości – cykle poszukiwań artystycznych Z. Rytki. Rodzajem dokumentacji artystycznej, jak w przypadku Natalii LL i jej instalacji. Rodzajem poszukiwań intelektualno-artystycznych – reinstalacje fotograficzne J. Berdyszaka. Ilustracją kierunku – cykl fotografii konceptualnej M. Nakayamy, sztuka body-art u Natalii LL. Przykładem eksperymentów formalnych i artystycz-

nych – bezkamerowej techniki fotograficznej w cliché-verre B. Schlabsa czy w cyklu chemigramów A. Żakowicza. Eksperymentem opartym na działaniu z materią – konceptualno-systemowa praca L. Szurkowskiego czy

stając się wizualnym poematem lub esejem” (*Elementarność fotografii*, Wrocław: BWA, 1989, s.3).

Zebrane prace reprezentują najwybitniejszych twórców polskich i obcych. Wielu z nich uprawia nie tylko fotogra-

postkonceptualne działania Z. Rytki z naturą. Przykładem estetyki w sztuce, wykorzystaniem tematów i motywów do ukazania głębi ukrytej wewnątrz rzeczy – świetlne zjawiska w nowoczesnej architekturze miejskiej u J. Beneša, natura u J. Salmon, wyrafinowany warsztat M. Smoczyńskiego. Przykładem fotografii inscenizowanej – prace G. Przyborka, łączące różne techniki i dyscypliny artystyczne, głównie rzeźbę i rysunek.

Według J. Olka „Fotografia zawsze stwarzała możliwość wypowiedzenia własnego ja, odsłonięcia części swojego wnętrza, zaprezentowania filozoficznej postawy [...] mówi nie wprost, ale w sposób wieloznaczny i poetycki [...] dzięki temu przestaje być dosłowną relacją,

ale także inne dziedziny sztuki: grafikę komputerową, malarstwo, rysunek, rzeźbę, sztukę performance, video, film eksperymentalny. Wielu zajmuje się problemami fotografii i teorią sztuki.

Warto odnotować, że B. Schlabs, jeden z najbardziej znanych polskich fotografików na świecie, znalazł się w kolekcji Muzeum of Modern Art w Nowym Yorku. Fotografie B. Schlabsa to kompozycje abstrakcyjne stanowiące odpowiednik malarstwa informel. W naszych zbiorach znajduje się jeden z jego słynnych fotogramów.

Zbiór fotografii opracowany jest według zasad dokumentacji muzealnej, ma swoją wersję elektroniczną i będzie go można przeglądać w Internecie ze stron biblioteki.

JACQUELINE SALMON, LE RHONE ET LE SACRE, 1986, 103,8 X 74,8

NATALIA LL, SFERA PANICZNA, 1991, 23,5 X 23,5

ZBIÓR ARTOTEKI FOTOGRAFII

Liczy ok. 300 tytułów książek dotyczących fotografii. Są to prace z historii, teorii, estetyki, filozofii i socjologii fotografii, także encyklopedie, poradniki oraz albumy fotograficzne. Wiele pozycji otrzymaliśmy w darze od autorów oraz od zaprzyjaźnionych artystów. Jest to część bibliotecznego księgozbioru z zakresu sztuki.

DOKUMENTACJA ARTOTEKI FOTOGRAFII

Obejmuje materiały autorskie, bibliografię, katalogi wystaw indywidualnych i zbiorowych, plenerów, imprez tematycznych i cyklicznych, działalności poszczególnych galerii. Zbiór liczy ok. 400 pozycji. Katalogi i materiały pochodzą od artystów i galerii fotograficznych, z którymi rozpoczęliśmy współpracę, część zdublowanych zbiorów dostaliśmy z Biblioteki Sztuki.

Ewa Adaszyńska

Biblioteka Sztuki – Artoteka Grafiki:

GALERIA GRAFIKI**KOLEKCJA****DOKUMENTACJA****SPOTKANIA****WYKŁADY I DZIAŁANIA OTWARTE**

Biblioteka Sztuki powstała w 1997 roku na wniosek dyrektora Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej prof. Antoniego Zydronia i Dyrektora Biblioteki Głównej WSP TK dr Franciszka Pilarczyka. Pierwszy zbiór książek dla nowo powstałej biblioteki stanowił depozyt Biblioteki Głównej WSP TK ze wszystkich dziedzin sztuki w ilości 1365 woluminów. Zbiory są uzupełniane zakupami i darami. Zakres zbiorów obejmuje wydawnictwa ogólne jak: encyklopedie, leksykony, słowniki, bibliografie. Biblioteka gromadzi książki ze wszystkich dziedzin sztuk plastycznych: architektury, malarstwa, rzeźby, grafiki warsztatowej i projektowej, fotografii, działań efemerycznych i innych o charakterze historycznym, monograficznym i problemowym. Biblioteka zbiera także książki z takich dziedzin podstawowych jak: filozofia, estetyka, krytyka artystyczna i inne. Księgozbiór liczy 4257 książek (łącznie z depozytami BNHS). Biblioteka posiada 22 bieżące tytuły czasopism krajowych i zagranicznych oraz dostęp do czasopism zagranicznych prenumerowanych w formie elektronicznej z każdego komputera zainstalowanego w Bibliotece Sztuki oraz dostęp do elektronicznego katalogu zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej przez internetowy Multiopac WWW. Z Biblioteki Sztuki korzystają studenci i pracownicy Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz osoby z zewnątrz.

ARTOTEKĘ GRAFIKI tworzą **GALERIA GRAFIKI**, **BIBLIOTEKA SZTUKI**, **KOLEKCJA**, **DZIAŁ DOKUMENTACJI** i **INFORMACJI ARTYSTYCZNEJ** oraz **SPOTKANIA**, **WYKŁADY** i **DZIAŁANIA OTWARTE**, które stanowią wgląd w bieżące zjawiska artystyczne oraz są zbiorem informacji i wiedzy oraz bezpośrednich kontaktów z twórcami.

GALERIA GRAFIKI BIBLIOTEKI SZTUKI

W ramach programu Artoteki Grafiki już trzeci rok organizowane są cykle wystaw, wykładów, spotkań i dyskusji otwartych z udziałem najznakomitszych artystów polskich wielu pokoleń związanych z różnymi ośrodkami akademickimi w kraju. Program ustala Rada Programowa składająca się z artystów – naszych pedagogów. Powyższa inicjatywa ma na celu zapoznanie studentów naszej uczelni z aktualną, a dostępną i możliwą w naszych warunkach ekspozycyjnych problematyką sztuki graficznej i jej powiązań multimedialnych, a także poznanie autorów. Wystawy mają charakter pokazów indywidualnych połączonych z wykładami otwartymi

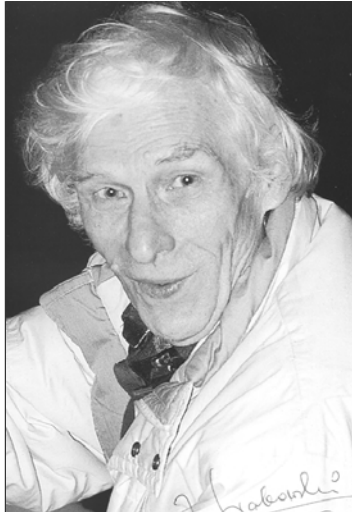
w cyklach miesięcznych dla całej społeczności akademickiej, lokalnej i osób zainteresowanych z zewnątrz oraz instytucji kulturalnych i artystycznych miasta i regionu. Galeria Grafiki rozpoczęła działalność w marcu 2002 r. indywidualnymi wystawami Andrzeja Bobrowskiego, Jana Berdyszaka i Piotra Szurka.

W roku akademickim 2002/2003 prezentowano grafiki Stanisława Wieczorka, Jacka Papli, Adama Romaniuka, Tadeusza Jackowskiego, Wojciecha Müllera, Andrzeja Gieragi i Izabelli Gustowskiej. Rok 2003/2004 zaowocował wystawami Ewy Zawadzkiej, Dobiesława Grzegorza Mazurka, Marcina Surzyckiego, Andrzeja Bednarczyka, Mirosława Pawłowskiego i Ryszarda Otręby. Wystawom towarzyszą spotkania z autorami i wykłady. W tym roku działalność Galerii rozpoczął (20. wystawą) Rektor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie prof. Jan Pamuła – pionier grafiki komputerowej w Polsce, który w ramach *Dni Nauki, Zielona Góra 2004* wygłosił wykład pt. *Grafika komputerowa i teoria obrazowania komputerowego*. W listopadzie bieżącego roku odbył się pokaz grafiki i spotkanie z Maciejem Kurakiem, a wykład pt. *Instalacja artystyczna* zakończył spotkanie. W styczniu 2005 planowana jest wystawa Elżbiety Baneckiej.

KOLEKCJA DZIEŁ ARTYSTYCZNYCH została zapoczątkowana w 2001 roku, gromadzi wyłącznie utwory płaskie z dziedziny malarstwa, grafiki, rysunku, fotografii, a także video jako dzieło oraz inne formy. Tworzy ją zbiór 128 jednostek inwentarzowych dzieł współczesnych artystów polskich, a także zagranicznych pozyskiwanych w formie darów na łączną kwotę około 160 tys. złotych. Posiada między innymi prace takich artystów jak: Toina Horversa, Józefa Jankoviča, lifi Andrelle, Stanisława Fijałkowskiego, Jana Berdyszaka, Jana Pamuly, Antoniego Zydronia, Tadeusza Jackowskiego, Izabelli Gustowskiej, Ryszarda Otręby, Andrzeja Gieragi, Andrzeja Pietscha, Mariana Szpakowskiego i Jerzego Grabowskiego.

Osobliwościami kolekcji są: szkicownik malarski Rosen z lat 1888-1891 oraz Całun z końca XVIII wieku – drzeworyt na tkaninie pochodzący z Baczkowskiego Monasteru w Bułgarii oraz poezja konkretna Henri Chopina wydawana przez niego w Londynie.

DZIAŁ DOKUMENTACJI i Informacji Artystycznej został zainicjowany przez profesora Antoniego Zydronia (b. dyrektora Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej, późniejszego dziekana Wydziału Artystycznego) już w 1993 roku, a obecnie stanowi część składową Artoteki Grafiki i uzupełnia Bibliotekę Sztuki. Prowadzi wznowioną (bo przerwana zmianami administracyjnymi) wymianę dokumentacji z galeriami krajowymi i zagranicznymi. Posiada około 6.000 katalogów z wystaw i publikacji związanych ze wszystkimi mediami w sztuce, 119 filmów video, około 60 CD-romów, 20 przeźroczy i monografie artystów współczesnych z galerii krajowych i zagranicznych, pozyskiwanych w formie darów i na zasadzie kontaktów z galeriami oraz materiały archiwalne galerii, które zakończyły swoją działalność jak – Gallerii Wielkiej

w Poznaniu, Złotego Grona w Zielonej Górze, Biennale Sztuki Nowej w Zielonej Górze czy Galerii Prowincjonalnej w Słubicach.

SPOTKANIA I WYKŁADY

Niezależnie od organizowanych indywidualnych wystaw grafiki i odbywanych spotkań z ich autorami rozpoczęła się organizacja SPOTKAŃ W BIBLIOTECIE z artystami reprezentującymi różne postawy i media oraz wybitnymi znawcami problematyki sztuki aktualnej. Dobre artystów jest tak pomyślany, ażeby przez zaproszone indywidualności pokazać problemy w grafice oraz różne media. Wystawy, wykłady i spotkania oraz prace graficzne są dokumentowane w formie elektronicznej na CD-romach dla celów bibliotecznych i dydaktycznych. Wybrane prace oraz fragmenty wykładów zaproszonych artystów i pracowników naukowych są publikowane w miesięczniku akademickim *Uniwersytet Zielonogórski*.

Nigdy nie sądziłam odbierając ofiarowaną przez Jerzego Grabowskiego grafikę *Układ paralelny-studium* z 1996-1997 roku, wykonaną w technice linorytu barwnego wzbogaconej reliefem, że w maju 2002 roku widzę go po raz ostatni. Bardzo szczypliwy, oddychał z trudem, a kwitnące drzewa w ogrodzie potęgowały jego kaszel. Pomimo choroby był rad z mojego przyjazdu. Żona przygotowywała kawę. Siedzieliśmy w salonie. Ucieszył się z przywiezionych przeze mnie teczek i bibułek apońskich, które będą chroniły wypukły relief jego dzieła w czasie transportu. Nie ubił tub. W piśmie pisanym w mojej obecności przekazywał dar dla kolekcji Artoteki i dodatkowo ofiarował dla Biblioteki swoją monografię z autografem. Skrupulatnie wyjaśniał zasady przechowywania grafiki ze względu na relief i był ciekaw wszystkiego, co dzieje się w Winnym Grodzie i nowo powstałym Uniwersytecie Zielonogórskim, a zwłaszcza na Wydziale Artystycznym. Interesował się szczególnie Instytutem Sztuk Pięknych i Zakładem Grafiki. Przedłużał wizytę i mimo zakazu lekarzy zapalił nawet papierosa, który o dziwo zdusił uciążliwy kaszel. Był nałogowcem. Siwe włosy, biała koszula, jasne spodnie i otoczka dymu papierosowego, który unosił się w górę...

Pańska grafika jest przechowywana zgodnie z życzeniem i bardzo ją sobie cenię. Szkoda, że nie wziął z sobą dyktafonu, aby zadokumentować ostatnie spotkanie z Jerzym Grabowskim.

Teksty wykładów są do wglądu w Bibliotece Sztuki oraz udostępniane w formie ksero wszystkim zainteresowanym osobom i instytucjom. Zaproszenia i informacje o wystawach, wykładach i spotkaniach przesyłamy dla współpracujących z biblioteką galerii i prasy artystycznej. Cykl spotkań rozpoczął Piotr Czech projekcją filmu animowanego... *bez końca...* W ramach *Dni Nauki, Zielona Góra 2004* Biblioteka Sztuki gościła w Instytucie Sztuk Pięknych dra Piotra Rypsona z wykładem i projekcją na temat *Książki artystycznej*, który został zarejestrowany na CD-romie i znajduje się do wglądu w Dziale Dokumentacji i Informacji Artystycznej. W bieżącym roku akademickim planowane są spotkania z Izabellą Gustowską i Wojciechem Müllerem. Cykle wystaw i spotkań stanowią dodatkowe wzbogacenie procesu dydaktycznego studentów Instytutu Sztuk Pięknych i Katedry Sztuki i Kultury Plastycznej.

Janina Wallis

W połowie czerwca 2001 roku pojechałam do Łodzi po odbiór grafiki, którą pragnął przekazać do KOLEKCJI Biblioteki Sztuki UZ profesor Stanisław Fijałkowski.

Z trudem dotarłam do pracowni na ul. Zachodniej 27, VIII piętro. Przywitał mnie starszy dystyngowany Pan zapraszając do środka. Kiedy się przedstawiłam, filuternie zapytał dlaczego noszę po męsku nazwisko i natychmiast dodał, że tak pięknie brzmiałoby Janina Wallisowa, ale świat dzisiaj tak wszystko upraszcza. Podróż pociągiem od świtu w upalny czerwcowy dzień okazała się dość męcząca i z ulgą zanurzyłam się w wygodną sofę. W międzyczasie z zainteresowaniem zaczęłam rozglądać się po pracowni. Dużo światła, idealny ład i porządek świadczył o pedantyzmie i zamiłowaniu do pracy gospodarczej. Pozytywna energia pracowni sprawiła, że poczułam się jak w domu. Uwagę przyciągała srebrna cukiernica pokryta patyną czasu, a wzrok wędrował po grafikach na surowych białych ścianach. Po chwili pojawił się gospodarz z zastawą chińskiej porcelany na tacy. Świetnie zaparzona kawa – myślałam spoglądając na piękną starą filiżankę, w której odbijało się bladorożowe światło i opuszki moich palców. Profesor pił powoli herbatę i wypyttywał o Artotekę, a zwłaszcza interesowała go tworzona kolekcja grafiki. Zaczęliśmy wybierać grafikę. Z piętyzmem dotykałam papierów wyczuwając pod palcami rodzaj techniki. No i wreszcie *Druga brama dla studiującego Talmud* z 1981 roku, wykonana w technice drzeworytu, format 52 x 57 cm stała się własnością Kolekcji. Spotkanie dobiegało końca ograniczone odjazdem mojego pociągu do Zielonej Góry. Profesor z nostalgią wspominał Złote Grono i przyjaciół. Na każde Boże Narodzenie otrzymuję miniaturowe grafiki z życzeniami świątecznymi, które świadczą o trwającej sympatii Profesora jednego z najwybitniejszych, niekwestionowanych artystów polskich.